

14. matrica

A 17. század elején tombolt az anarchia az országban. Lőcsén az evangélikusok visszaverték a templomfoglaló katonákat. A falvak lakói agyonverték az adószedőket, az éhségtől félőrült idegen zsoldosokat, s aztán maradék javacskáikkal bevetették magukat az erdőkbe és mocsarakba. Hol az erő, hogy összefogja ezt a széthulló, elvadult országot? – tette fel magának a kérdést 1604. szeptemberében Bocskai István tiszántúli főúr. Egyetlen keskeny út áll előtte, az ország érdekében, az önálló cselekvés útja, ha van hadserege. A hajdúk jó része császári kötelékben szolgál. Zsoldért mindenre képes. De pénz nincs, csak az ország ügye. Úgy beszélnek a hajdúkról, hogy rablók, haramiák. A császár kisémmizi, a nemes megveti, a polgár féli, a török gyűlöli őket. Csak a református prédikátorok merészkednek közéjük. A parasztság rettegve szenved tőlük, pedig fiai vannak közöttük. Bocskaiék megállapodtak Egry Pál hajdúkapitánnyal. Fegyverükért szabad földet kínált letelepedésre, és a hajdúk kezét adtak, mondván: „*Magunk nemzetinek hóhéri nem akarván lenni*”, emberi életre vágytak. 1604. október 15-én Álmosdnál megsemmisítették Belgiojoso generális, felvidéki főparancsnok egyik alvezérének teljes csapatát, a császári kötelékben szolgáló hajdúk csapatostul állnak át, és Bocskai bevonult Debrecenbe. A hajdúkapitányok Kassáról a sereg főhadiszállásáról szólították csatlakozásra a felvidéki bányavárosokat. Basta generális, a kor egyik legképzettebb katonája kétszer még megverte a hajdú csapatokat, de később Kassát mégsem tudta bevenni, és a Dunántúlról indított támadása is kudarcba fulladt.

